

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. Arystoteles i presokratycy	10
2. Doksografia	16
Rozdział I. Tales z Miletu	22
I.1. Informacje biograficzne	22
I.2. Teza o wodzie	25
I.2.1. Argument biologiczny	27
I.2.2. Argument fizyczny	29
I.2.3. Woda jako arche?	31
I.3. Bogowie, dusza i świat	32
I.4. Matematyka i astronomia	36
I.5. Podsumowanie	39
Rozdział II. Anaksymander z Miletu	41
II.1. Informacje biograficzne	41
II. 2. Apeiron	42
II.2.1. Jedno	44
II.2.2. Ruchome	46
II.2.3. Nieograniczone	49
II.2.4. Siła sterująca	50
II.3. Filozofia przyrody	53
III.3.1. Kosmologia i astronomia	53
III.3.2. Meteorologia	59
III.3.3. Powstanie człowieka	61
II.4. Podsumowanie	62
Rozdział III. Anaksymenes z Miletu	66
III. 1. Informacje biograficzne	66
III.2. Powietrze	66
III.3. Filozofia przyrody	70
III. 4. Kosmologia	73
III.5. Podsumowanie	76
Rozdział IV. Ksenofanes z Kolofonu	77
IV.1. Informacje biograficzne	77
IV.2. Wątki religijne	78
IV.3. Wątki epistemologiczne	83
IV.4. Wątki fizyczne	85
IV.4.1. Ziemia i woda	85
IV.4.2. Ziemia	87
IV.4.3. Cykliczność zmian	89
IV.5. Podsumowanie	91

Rozdział V. Pitagoras z Samos i pitagorejczycy	93
V.1. Pitagoras: informacje biograficzne	93
V.2. Akuzmatycy	100
V.3. Dusza	105
V.3.1. Dusza według Pitagorasa.	105
V.3.2. Zaświaty	108
V.3.3. Dusza według pitagorejczyków	114
V.4. Liczba.	117
V.4.1. Liczby i rzeczy – harmonia	118
V.4.2. Liczby i rzeczy – ujęcie symboliczne.	126
V.4.3. Liczby i rzeczy – opis świata.	129
V.5. Filolaos z Krotonu	135
V.6. Podsumowanie.	142
Rozdział VI. Heraklit z Efezu	144
VI.1. Informacje biograficzne	144
VI.2. Logos.	145
VI.3. Jedność rzeczywistości	151
VI.3.1. Interpretacja potoczna.	151
VI.3.2. Jedność sprzeczności	153
VI.4. Człowiek	168
VI.4.1. Dusza i nieśmiertelność	168
VI.4.2. Dusza, etyka, prawo	175
VI.5. Podsumowanie	178
Rozdział VII. Parmenides z Elei	180
VII. 1. Informacje biograficzne	180
VII.2. Prolog	181
VII.3. Prawda	186
VII.3.1. Dwie drogi	186
VII.3.2. Trzecia droga	189
VII.3.3. Cechy tego, co JEST	192
VII.3.4. Czym jest JEST	196
VII.4. Mniemanie	200
VII.5. Prawda i mniemanie	205
VII.6. Podsumowanie	212
Rozdział VIII. Zenon z Elei.	215
VIII.1. Informacje biograficzne.	215
VIII.2. Argumenty przeciw wielości	216
VIII.2.1. Paradoks podobieństwa i niepodobieństwa	216
VIII.2.2. Paradoks wielkości i małości	217
VIII.2.3. Paradoks ilości ograniczonej i nieograniczonej	220

VIII.3. Argumenty przeciw ruchowi	220
VIII.3.1. Paradoks podziału dychotomicznego	221
VIII.3.2. Paradoks Achillesea i żółwia	222
VIII.3.3. Paradoks lecącej strzały	223
VIII.3.4. Paradoks stadionu	226
VIII.4. Pozostałe paradoksy	228
VIII.4.1. Paradoks miejsca	228
VIII.4.2. Paradoks ziarna prosa	229
VIII.5. Podsumowanie	231
Rozdział IX. Melissos z Samos	232
IX.1. Informacje biograficzne	232
IX.2. Argumenty	233
IX.2.1. TO, CO JEST, nie powstaje i nie ginie	233
IX.2.2. TO, CO JEST, jest nieograniczone czasowo	234
IX.2.3. TO, CO JEST, jest nieograniczone przestrzennie	234
IX.2.4. TO, CO JEST, jest jedynym	235
IX.2.5. TO, CO JEST, jest niezróżnicowane	235
IX.2.6. TO, CO JEST, jest bezcielesne	235
IX.2.7. TO, CO JEST, nie podlega zmianom ani ruchowi	236
IX.2.8. Świadczenie zmysłów a logos o TYM, CO JEST	239
IX.3. Podsumowanie	243
Rozdział X. Empedokles z Akragas	245
X.1. Informacje biograficzne	245
X.2. Status poznawczy filozofii	247
X.3. Korzenie rzeczywistości	251
X.4. Mieszanie żywiołów	257
X.5. Proces zmian w przyrodzie	262
X.5.1. Interpretacja tradycyjna – cykle kosmiczne	262
X.5.2. Interpretacje alternatywne	268
X.6. Zoogonia	272
X.7. Procesy biologiczne	275
X.7.1. Prokreacja	276
X.7.2. Oddychanie	278
X.7.3. Poznanie zmysłowe	280
X.7.4. Myślenie	283
X.8. Oczyszczenia	287
X.8.1. Daimony i ich dzieje	288
X.8.2. Święty umysł	293
X.9. Podsumowanie	297
Rozdział XI. Anaksagoras z Klazomenów	300
XI.1. Informacje biograficzne	300
XI.2. Umysł	302

XI.3. Teoria rzeczy zmieszanych I	310
XI.4. Teoria rzeczy zmieszanych II	317
XI.5. Teoria rzeczy zmieszanych III	321
XI.6. Teoria rzeczy zmieszanych IV.	325
XI.7. Podsumowanie	330
Rozdział XII. Diogenes z Apollonii.	332
XII.1. Informacje biograficzne	332
XII.2. Filozofia przyrody	333
XII.3. Inne poglądy	337
XII.4. Podsumowanie	340
Rozdział XIII. Leukippos i Demokryt z Abdery	342
XIII.1. Informacje biograficzne	342
XIII.2. Teoria atomistyczna	343
XIII.2.1. Atom i jego cechy	345
XIII.2.2. Próżnia	349
XIII.2.3. Związki atomów i ich ruch	351
XIII.2.4. Jakości rzeczy	355
XIII.3. Powstawanie światów	358
XIII.4. Problemy biologiczne	362
XIII.5. Dusza	365
XIII.6. Poznanie	368
XIII.6.1. Poznanie zmysłowe	368
XIII.6.2. Myślenie	371
XIII.6.3. Wizerunki, sny, bogowie	375
XIII.6.4. Status wiedzy	380
XIII.7. Etyka	384
XIII.8. Konieczność i przypadek	390
XIII.9. Podsumowanie	395
Zakończenie	398
1. Pojęcie filozofii presokratejskiej	398
2. Sokrates i przewrót humanistyczny	401
3. Sokrates i przewrót epistemologiczny	405
4. Presokratycy o apeironie.	409
5. Presokratycy o tym, co JEST	414
Bibliografia.	418
Indeks	434